

٧- كِتَابُ الصَّوْمِ

7. ఉపవాసం ('సౌమ్) పుస్తకం

'ఉపోదయం నుండి సూర్యాస్తమయం వరకు ఉపవాస సంకల్పంతో అన్నపానీయాలకు, సంభోగానికి, ఇతర ఐహిక వాంఛలకు దూరంగా ఉండటాన్ని,' ఉపవాసం అంటారు. ఉపవాసానన్ని ఉర్దూలో- రో'జహ్, అరబ్బీలో 'సౌమ్ అంటారు. సూర్యాస్తమయానికి ఉపవాసం విరమిస్తారు. దీన్ని ఇఫ్రా అంటారు. ఉపవాసం మూడు రకాలు. 1. విధి (ఫర్ద్), 2. ప్రవక్త సాంప్రదాయం (సున్నత్), 3. నిషిద్ధం ('హరామ్).

విధి ఉపవాసాలను అకారణంగా వదలటంనిషిద్ధం. అయితే రమ'దాన్ ఉపవాసాలు, మొక్కుబడి ఉపవాసాలు పాటించడం తప్పనిసరి విధి. విధి ఉపవాసాలు రెండు రకాలు.

ముస్లింలు మరియు మస్లిమేతరులు, ఉపవాసాలను పారించే విధానంలో భేదాలున్నాయి. ఈ సందర్భంలో ఉపవాసాలు అంటే ముస్లింలు పారించే ఉపవాసాలే అని భావించాలి.

1. నిర్ధారిత విధి ఉపవాసాలు: రమ'దాన్ ఉపవాసాలు, వీటిని రమ'దాన్ లోనే పాటించాలి. నిర్ధారిత మొక్కుబడి ఉపవాసాలు, వీటిని నిర్ధారిత దినాల్లోనే పాటించాలి. అల్లాహ్ ఆదేశం: 'మీ మొక్కుబడులను పూర్తిచేయండి.' (అల్ హజ్జ్, 22:29)

2. విధి ఉపవాసాలు: కారణంగా లేదా అకారణంగా రమ'దాన్ లో వదలివేసిన ఉపవాసాలు మరియు మొక్కుబడి ఉపవాసాలు, పరిహార ఉపవాసాలు మొదలైనవి. వాటిని తిరిగి పూర్తిచేయాలి. సంవత్సరంలో ఎప్పుడైనా పూర్తిచేయవచ్చు.

3. తప్పనిసరి కాని ఉపవాసాలు: అంటే ప్రవక్త (స) పాటించిన ఉపవాసాలు. కాని వాటిని గురించి ఆదేశించలేదు అంటే వెన్నెల రాత్రుల (13, 14, 15) ఉపవాసాలు, షవ్వాల నెల 6 ఉపవాసాలు, 'ఆషూరహ్ (ము'హర్రమ్) ఉపవాసాలు, 'అరఫహ్ రోజు ఉపవాసం మొదలైనవి. ఇవన్నీ ప్రవక్త సాంప్రదాయానికి చెందినవి. ఒకవేళ మీరు వీటిని పాటిస్తే పుణ్యం లభిస్తుంది. పాటించకపోతే పాపం చుట్టుకోదు.

4. ఉపవాసం పాటించడం నిషిద్ధమైనదినాలు: 'ఈదుల్ ఫిత్', 'ఈదుల్ అ'ద్హ్, జిల్'హిజ్జ 11, 12, 13 (తప్రీఖ్) దినాలు. కేవలం శనివారం రోజు ఉపవాసం మరియు భర్త అనుమతి లేనిదే భార్య అదనపు ఉపవాసం పాటించడం.

రమ'దాన్ ఉపవాసాలు యుక్తవయస్సుకు చేరిన ప్రతి ఒక్క ముస్లిమ్ స్త్రీ పురుషులకు విధించడం జరిగింది. అయితే యుక్త వయస్సుకు రానివారికి, పిచ్చివారికి, మతిస్థిమితం లేని వారికి తప్పనిసరికాదు. అలవాటు అవడానికి యుక్త వయస్సుకు రాని పిల్లల్ని ఉపవాసాలు పాటించమని చెప్పాలి. ప్రవక్త (స) ప్రవచనం: '7 సంవత్సరాలు పూర్తయిన పిల్లల్ని నమా'జు చేయమని ఆదేశించండి. 10 సంవత్సరాలు నిండిన పిల్లల్ని నమా'జు చదవకపోతే హచ్చరించండి, మెల్లగా కొట్టండి. అదేవిధంగా ఉపవాసాలు పాటించమని ప్రోత్సహించండి. 'ఉమర్ (ర) రమ'దాన్ లో ఒక తాగుబోతుకు కొరడాతో కొట్టారు. 'నీచుడా, నీ పాడుగాను రమ'దాన్ లో సారాయి త్రాగుతావా? మా పిల్లలు ఉపవాసంతో ఉన్నారు,' అని అన్నారు. (బు'ఖారీ)

రబీ'అ బిన్ తె ము'అవ్వజ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) 'ఆషూరహ్ నాడు ఉదయం అ'న్నార్ వీధుల్లో, "ఈ రోజు ఉపవాసం లేని వాడు సాయంత్రం వరకు ఏమీ తినరాదు. ఉపవాసం ఉన్నవారు ఉపవాసాన్ని కొనసాగించాలి" అని ప్రకటన చేయించారు.

రమ'దాన్ ఉపవాసాలు తప్పనిసరి. అయితే వ్యాధివల్ల ఉపవాసం పాటించే శక్తిలేనివారు, వ్యాధి అధికం అయ్యే భయం ఉన్నవారు ఉపవాసం ఉండకపోవచ్చును. ప్రయాణీకులు ప్రయాణంలో ఉపవాసం పాటించక పోవచ్చును. కష్టం కలగదని భావిస్తే ఉపవాసం పాటించ వచ్చును. అల్లాహ్ ఆదేశం: "...ఫమన్ షహీద మిన్ కుమ్ అప్తహ్ రు ఫల్ యసుమ్ హు. వ మన్ కాన్ మరే దన్ అవ్ అలా సఫరన్ ఫ ఇద్దతున్ మిన్ అయ్యామిన్ ఉ'ఖిర్." - "... కావున మీలో ఆ నెలను పొందిన వ్యక్తి ఆ నెలంతా (విధిగా) ఉపవాసముండాలి. కాని

వ్యాధిగ్రస్తుడైన వాడు, లేక ప్రయాణంలో ఉన్నవాడు, (ఆ ఉపవాసాలను) వేరే దినాలలో పూర్తిచేయాలి... (అల్ బఖరహ్, 2:185)

గర్భవతి అయిన స్త్రీ, పాలు పట్టే స్త్రీ, ఉపవాసాలను వదలవచ్చు. అదేవిధంగా వృద్ధాప్యానికి చేరిన స్త్రీ పురుషులు ఉపవాసం వదలవచ్చును. ఒక ఉపవాసానికి బదులుగా ఒక పేదవానికి అన్నం పెట్టాలి. (బు'ఖారీ)

అదేవిధంగా బహిష్టువురుంటే ఉన్న స్త్రీ ఉపవాసం పాటించనవసరం లేదు. పరిశుద్ధత పొందిన తర్వాత తప్పిన ఉపవాసాలను పాటించాలి. తిర్మిజి ధార్మిక పండితుల అభిప్రాయాలను సేకరించారు. పండితులందరూ దీనిపట్ల ఏకాభిప్రాయం కలిగి ఉన్నారు.

ఒకవేళ ఎవరైనా రమ'దాన్ ఉపవాసాల విధిని తిరస్కరిస్తే అవిశ్వాసానికి గురవుతాడు. ఎందుకంటే ఉపవాసం ఇస్లామ్ ఐదు ప్రధాన విషుల్లో ఒక విధి. ఖుర్ఆన్‌లో కూడా దాన్ని విధిగా పేర్కొనడం జరిగింది. ఒకవేళ అకారణంగా సంభోగానికి పాల్పడి, ఉపవాసాన్ని భంగం చేస్తే దానికి పరిహారం కూడా తప్పనిసరి అవుతుంది. ఉపవాస స్థితిలో చాడీలు చెప్పటం, అబద్ధం పలకటం, పరోక్ష నిందకు గురికావటం మొదలైనవి నిషిద్ధం. వీటివల్ల ఉపవాసానికి అంతరాయం కలుగుతుంది.

కోరి తిన్నా, త్రాగినా, సంభోగానికి పాల్పడినా, ఉపవాసం భంగమవుతుంది. అయితే మరచి తిన్నా, త్రాగినా ఉపవాసం భంగమవదు. ఉపవాసకులు రాత్రి చివరి జాములో స'హీర్ భుజించడం ప్రవక్త సాంప్రదాయం. అదేవిధంగా రమ'దాన్ చివరి దశకంలో ఏ'తెకాఫ్ పాటించడం కూడా ప్రవక్త సాంప్రదాయమే. రమ'దాన్ మరియు ఇతర ఉపవాసాలకు చాలా గొప్ప ప్రాధాన్యత ఉంది. దీన్ని గురించి రానున్న పేజీల్లో పేర్కొనటం జరుగుతుంది.

=====

మొదటి విభాగం الْفَصْلُ الْأَوَّلُ

(٦١/١) [١] - ١٩٥٦

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِذَا كَانَ شَهْرُ رَمَضَانَ فَتَحَتْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ". وَفِي رَوَايَةٍ: "فَتَحَتْ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ وَغُلِقَتْ أَبْوَابُ جَهَنَّمَ وَسَلْسَلَتِ الشَّيَاطِينُ".

وَفِي رَوَايَةٍ: "فَتَحَتْ أَبْوَابُ الرَّحْمَةِ".

1956. (1) [1/610-వికీభవితం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "రమ'దాన్ మాసం ప్రారంభమవగానే ఆకాశ ద్వారాలు తెరువబడతాయి.

మరో ఉల్లేఖనంలో స్వర్గపు ద్వారాలు తెరువబడతాయి, నరకద్వారాలు మూసివేయ బడతాయి, పైతానులను బంధించడం జరుగుతుంది," అని ఉంది.

మరో ఉల్లేఖనంలో కారుణ్య ద్వారాలు తెరువబడతాయని ఉంది.¹ (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

(٦١/١) [٢] - ١٩٥٧

وَعَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "فِي الْجَنَّةِ ثَمَانِيَةُ أَبْوَابٍ مِنْهَا: بَابٌ يُسَمَّى الرَّيَّانَ لَا يَدْخُلُهُ إِلَّا الصَّائِمُونَ".

1957. (2) [1/610-వికీభవితం]

సహల్ బిన్ స'అద్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "స్వర్గంలో ఎనిమిది ద్వారాలు ఉన్నాయి. వాటిలో ఒక ద్వారం పేరు రయ్యాన్. ఉపవాసకులు ఈ ద్వారం గుండానే స్వర్గం లోనికి ప్రవేశిస్తారు." (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

(٦١/١) [٣] - ١٩٥٨

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ صَامَ رَمَضَانَ إِمَامًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ. وَمَنْ قَامَ رَمَضَانَ إِمَامًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ. وَمَنْ قَامَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ إِمَامًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ".

1958. (3) [1/610-వికీభవితం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం: ఎవరు ధర్మనిష్ఠతో, ఆత్మ పరిశీలనతో, పరలోక

అడ్డుకోవడం జరుగుతుంది. అంటే దృఢవిశ్వాసం కలిగి ఉన్న విశ్వాసులను పైతానులు ఏమీ చేయలేరు.

1) వివరణ-1956: ఈ 'హదీసు' ద్వారా రమ'దాను ప్రాధాన్యత బహిష్కరణ అవుతుంది. ఈ మాసంలో దైవకారుణ్యం అవతరిస్తుంది. పైతానులను మానవులను వక్రమార్గాలకు గురి చేయకుండా

ప్రతిఫల పేక్షతో రమదాన్ ఉపవాసాలు పాటిస్తారో, వారు పూర్వం చేసిన పాపాలను అల్లాహ్(త) మన్నించి వేస్తాడు. అదే విధంగా ఎవరయితే ధర్మనిష్ఠతో ఆత్మపరిశీలనతో పరలోక ప్రతిఫల పేక్షతో రమదాన్ (ఖియామ్ /తరావీహ్) సమాజులు చేస్తారో వారు పూర్వం చేసిన పాపాలను అల్లాహ్ (త) మన్నిస్తాడు. అదేవిధంగా విశ్వాసంతో, చిత్తశుద్ధితో ప్రతి ఫలపేక్షతో ఖదీర్ మహా శుభరాత్రిలో జాగరణ చేస్తే పాపాలన్నీ క్షమించబడతాయి. (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

(١٩٥٩ - [٤] [متفق عليه] (٦١١/١))

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "كُلُّ عَمَلٍ ابْنِ آدَمَ يُضَاعَفُ الْحَسَنَةُ بِعَشْرِ وَأَنَا أَجْزِي بِهِ بَدَغْ شَهْوَتِهِ وَطَعَامَهُ مِنْ أَجْلِ لِلصَّائِمِ فَرْحَتَانِ: فَرَحَةٌ عِنْدَ فِطْرِهِ وَفَرَحَةٌ عِنْدَ لِقَاءِ رَبِّهِ وَالْخُلُوفُ فَمَ الصَّائِمِ أَطْيَبُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ وَالصَّائِمُ جَنَّةٌ وَإِذَا كَانَ يَوْمُ صَوْمٍ أَحَدِكُمْ فَلَا يَرْفُثْ وَلَا يَصْخَبْ فَإِنْ سَابَهُ أَحَدٌ أَوْ قَاتَلَهُ فَلْيَقُلْ إِنِّي امْرُؤٌ صَائِمٌ".

1959. (4) [1/611-ఏకీభవితం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "మనిషి యొక్క ప్రతి సత్కార్యానికి పదిరెట్లు నుండి ఏడు వందల రెట్లు వరకు పుణ్యం వ్రాయడం జరుగుతుంది. అంటే ఒక సత్కార్యం చేస్తే పది నుండి ఏడువందల రెట్లు వరకు పుణ్యం ఇవ్వడం జరుగుతుంది. అల్లాహ్ ఆదేశం: "ఉపవాసం కేవలం నా కొరకే. అందువల్ల నేనే స్వయంగా దాని ప్రతిఫలం ఇస్తాను, నా కోసం అతడు తన అన్నపానీయాలను మనో కాంక్షలను త్యజిస్తాడు." ఉపవాసకునికి రెండు సంతోష సమయాలు ఉన్నాయి: ఒకటి ఉపవాసం విరమించేటప్పుడు, మరొకటి అల్లాహ్ (త)ను కలిసినప్పుడు. అదేవిధంగా ఉపవాసకుని నోటి వాసన అల్లాహ్ (త)కు కస్సూరి సువాసన కంటే చాలా ఇష్టం. అదేవిధంగా ఉపవాసం ధాలువంటిది. దాని ద్వారా పైతాన్ నుండి సురక్షితంగా ఉంటాడు. నరకాగ్ని నుండి తప్పించుకుంటాడు. మీలో ఎవరైనా ఉపవాసం ఉంటే అశ్శీల పదాలు పలుకరాదు, నీచ ప్రేలా పనలకు గురికారాదు. అతనికి ఎవరైనా చెడుగా మాట్లాడినా, తిట్టినా, కయ్యానికి కాలుదువ్వినా, అతను తిట్టారాదు,

వివా దానికి దిగరాదు, 'నేను ఉపవాసంతో ఉన్నాను,' అని పలకాలి. (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

الرَّعْدُ وَالْبَرْقُ

(١٩٦٠ - [٥] [صحيح] (٦١١/١))

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِذَا كَانَ أَوَّلُ لَيْلَةٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ صُفَّتِ الشَّيَاطِينُ وَمَرَدَ الْجِنُّ وَغُلِقَتْ أَبْوَابُ النَّارِ فَلَمْ يُفْتَحْ مِنْهَا بَابٌ. وَفُتِحَتْ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ فَلَمْ يُغْلَقْ مِنْهَا بَابٌ. وَيُنَادِي مُنَادٌ: يَا بَاغِيَ الْخَيْرِ أَقْبِلْ وَيَا بَاغِيَ الشَّرِّ أَقْصِرْ وَلِلَّهِ عِتْقَاءُ مِنَ النَّارِ وَذَلِكَ كُلُّ لَيْلَةٍ". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ.

1960. (5) [1/611-దృఢం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "రమదాన్ మొదటి రాత్రి వస్తే, పైతానులు, తలబిరుసు తనంగల జిన్నులు బంధించబడి, చెరసాలలో వేయబడతారు. నరకద్వారాలు కూడా మూసివేయబడతాయి. వాటిలో ఏ ఒక్క ద్వారం తెరువ బడదు. స్వర్గ ద్వారాలు తెరువబడతాయి. వాటిలో ఏ ఒక్క ద్వారమూ మూసివేయబడదు. ఒక ప్రకటించే వాడు ఓ మంచినీ కోరేవాడా! సత్కార్యాల వైపునకు తిరుగు, ఓ చెడువైపు తిరిగి ఉన్నవాడా! దాన్నుండి వెనుదిరుగు అని పిలుపు నిస్తూ ఉంటాడు. ఇంకా ఆ రాత్రి అల్లాహ్ (త) అనేకమందిని నరకం నుండి విడుదల చేస్తూ ఉంటాడు. ఇలా ప్రతిరాత్రి ప్రకటించడం జరుగుతుంది. (తిర్మిజీ, ఇబ్నీ మాజహ్)

(١٩٦١ - [٦] [صحيح] (٦١١/١))

وَرَوَاهُ أَحْمَدُ عَنْ رَجُلٍ وَقَالَ التِّرْمِذِيُّ هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ.

1961. (6) [1/611-దృఢం]

ఒక వ్యక్తి ఉల్లేఖనం ద్వారా. (అ'హ్మద్, తిర్మిజీ' / ఏకీల్లేఖనం).

الرَّعْدُ وَالْبَرْقُ

(١٩٦٢ - [٧] [صحيح] (٦١١/١))

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "أَتَأْكُمُ رَمَضَانَ شَهْرٌ مُبَارَكٌ قَرَضَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ صِيَامَهُ تَفْتَحُ فِيهِ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَتُغْلَقُ فِيهِ أَبْوَابُ الْجَحِيمِ وَتُغْلَقُ فِيهِ مَرَدَةُ الشَّيَاطِينِ لِلَّهِ فِيهِ لَيْلَةٌ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ مَنْ حَرَّمَ خَيْرَهَا فَقَدْ حَرَّمَ". رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ.

1962. (7) [1/612-?]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "శుభకరమైన, పవిత్రమైన రమదాన్ నెల మీపైకి

వచ్చింది. దాని ఉపవాసాలను అల్లాహ్ (త) మీపై తప్పని సరి (విధి)గా చేసాడు. ఈ మాసంలో ఆకాశ ద్వారాలన్నీ తెరువబడతాయి. నరకద్వారాలన్నీ మూసి వేయ బడతాయి. తలబిరుసుతనం గల పైతాను లందరినీ బంధించడం జరుగుతుంది. ఇంకా ఈ నెలలో అల్లాహ్(త) తరపు నుండి ఒక శుభరాత్రి ఉంటుంది. అది వెయ్యి నెలలకన్నా ఉత్తమమైనది. ఆ శుభాన్ని పొందలేని వాడు, ఎన్నో శుభాల నుండి దూరంగా ఉంటాడు. (అహ్మద్, సనాయి)

(١٩٦٣ - [٨] (صحيح) (٦١٢/١)

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "الصَّيَّامُ وَالْقُرْآنُ يَشْفَعَانِ لِلْعَبْدِ بِقَوْلِ الصَّيَّامِ: أَيُّ رَبِّ إِنِّي مَنَعْتُهُ الطَّعَامَ وَالشَّهَوَاتِ بِالنَّهْلِ فَشَفَعْنِي فِيهِ وَيَقُولُ الْقُرْآنُ: مَنَعْتُهُ النَّوْمَ بِاللَّيْلِ فَشَفَعْنِي فِيهِ فَيُشَفَّعَانِ". رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ شُعْبَ الْإِيمَانِ.

1963. (8) [1/612-దృఢం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ అమ్మి (ర) కథనం: మహ్ ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "ఉపవాసం, ఖుర్ఆన్ రెండూ పునరుజ్జాన దినమున దాసుని కొరకు సిఫారసు చేస్తాయి. ఉపవాసం ఇలా అంటుంది: 'ఓ నా ప్రభూ! నేను ఈ ఉపవాసాన్ని పగలు భోజనానికి, ఇతర వాంఛలకు దూరంగా ఉంచాను. అందు వల్ల ఇతని మోక్షం కొరకు నా సిఫారసును స్వీకరించు.' అదేవిధంగా, ఖుర్ఆన్: 'ఓ నా ప్రభూ! నేను ఇతన్ని రాత్రిళ్ళు నిద్రకు దూరం చేసాను. కనుక ఇతని పట్ల నా సిఫారసును స్వీకరించు.' అప్పుడు అల్లాహ్ ఆ రెంటి సిఫారసును స్వీకరిస్తాడు. (బైహాఖీ-షు'అబిల్ ఈమాన్)

(١٩٦٤ - [٩] (حسن) (٦١٢/١)

وَعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: دَخَلَ رَمَضَانَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّ هَذَا الشَّهْرَ قَدْ حَضَرَكُمْ وَفِيهِ لَيْلَةٌ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ مَنْ حَرَمَهَا فَقَدْ حَرَّمَ الْخَيْرَ كُلَّهُ وَلَا يُحْرَمُ خَيْرُهَا إِلَّا كُلُّ مُحْرَمٍ". رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ.

1964. (9) [1/612-ప్రామాణికం]

అనస్ బిన్ మాలిక్ (ర) కథనం: "రమ'దాన్ మాసం వచ్చి నప్పుడు, ప్రవక్త (స) 'ఈ రమ'దాన్ నెల మీపై వచ్చింది. ఈ మాసంలో ఒక రాత్రి ఉంది, అది వెయ్యి నెలలకంటే ఉత్తమమైనది. దాన్ని పొందనివాడు, లాభాలనుండి దూరమయ్యాడు. దురదృష్టవంతుడే ఆ లాభాలను పొందలేడు,' అని ప్రవచించారు." (ఇబ్నె మాజ్హ్)

١٩٦٥ - [١٠] (ضعيف) (٦١٢/١)

وَعَنْ سَلْمَانَ الْفَارِسِيِّ قَالَ خَطَبَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي آخِرِ يَوْمٍ مِنْ شَعْبَانَ فَقَالَ: "يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ أَطْلَقَكُمْ شَهْرٌ عَظِيمٌ مُبَارَكٌ شَهْرٌ فِيهِ لَيْلَةٌ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ جَعَلَ اللَّهُ تَعَالَى صِيَامَهُ فَرِيضَةً وَقِيَامَ لَيْلِهِ تَطَوُّعًا مَنْ تَقَرَّبَ فِيهِ بِخُصْلَةٍ مِنَ الْخَيْرِ كَانَ كَمَنْ آدَى فَرِيضَةً فِيمَا سِوَاهُ وَمَنْ آدَى فَرِيضَةً فِيهِ كَانَ كَمَنْ آدَى سَبْعِينَ فَرِيضَةً فِيمَا سِوَاهُ وَهُوَ شَهْرُ الصَّبْرِ وَالصَّبْرُ ثَوَابُهُ الْجَنَّةُ وَشَهْرُ الْمُؤَاسَاةِ وَشَهْرُ يُرَادُ فِيهِ رِزْقُ الْمُؤْمِنِ مَنْ فَطَرَ فِيهِ صَائِمًا كَانَ لَهُ مَغْفِرَةٌ لَذُنُوبِهِ وَعِثْقَ رَقَبَتِهِ مِنَ النَّارِ وَكَانَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَنْتَقِصَ مِنْ أَجْرِهِ شَيْءٌ". قُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ لَيْسَ كُلُّنَا نَجِدُ مَا فَطَرَ بِهِ الصَّائِمَ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "يُعْطِي اللَّهُ هَذَا الثَّوَابَ مَنْ فَطَرَ صَائِمًا عَلَى مَنْقَةٍ لَبَنٍ أَوْ تَمْرَةٍ أَوْ شَرْبَةٍ مِنْ مَاءٍ وَمَنْ أَشْبَعَ صَائِمًا سَقَاهُ اللَّهُ مِنْ حَوْضِي شَرْبَةً لَا يَظْمَأُ حَتَّى يَدْخُلَ الْجَنَّةَ وَهُوَ شَهْرٌ أَوَّلُهُ رَحْمَةٌ وَأَوْسَطُهُ مَغْفِرَةٌ وَآخِرُهُ عِثْقٌ مِنَ النَّارِ وَمَنْ خَفَّفَ عَنْ مَمْلُوكِهِ فِيهِ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ وَأَعْتَقَهُ مِنَ النَّارِ". رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ.

1965. (10) [1/612-బలహీనం]

సల్మాన్ ఫారసీ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ష'అబాస్ చివరి రోజు మమ్మల్ని ఉద్దేశించి ప్రసంగిస్తూ, ఇలా అన్నారు, "ఓ ప్రజలారా! చాలా గొప్ప మాసం మీపై నీడలా అవతరించింది. ఇది చాలా శుభకరమైన మాసం. ఇందులో ఒక మహ్ రాత్రి ఉంది. అది వెయ్యి నెలలకంటే ఉత్తమ మైనది. అల్లాహ్ (త) దీని ఉపవాసాలను విధిగాచేసాడు. రాత్రి నమా'జులను అదనపు (నఫిల్) ఆరాధనగా నియమించాడు. ఈ నెలలో ప్రతిఫలపాపంతో అల్లాహ్(త) సాన్నిహిత్యం పొందే ఉద్దేశ్యంతో, అదనపు (నఫిల్) ఆరాధన చేస్తే, దానికి విధి ఆరాధన చేసినంత పుణ్యం లభిస్తుంది. అదేవిధంగా ఈ నెలలో విధి ఆరాధనచేసిన వారికి 70 రెట్లు అధికంగా పుణ్యం లభిస్తుంది. ఇది సహనం, ఓర్పుల మాసం. సహనానికి ప్రతిఫలం స్వర్గం. ఇంకా ఇది సుఖదుఃఖాల్లో పాలు పంచుకునే మాసం. ఇది ఎలాంటి మాసం అంటే ఇందులో విశ్వాస్ జీవనోపాధి పెంచబడుతుంది. ఎవరైనా ఉపవాసకుని ఉపవాసం విరమించే ఏర్పాటు చేస్తారో, దానికి ప్రతిఫలంగా అతని పాపాలు క్షమించబడతాయి. అతన్ని నరకాగ్ని నుండి విడుదల చేయడం జరుగుతుంది. ఇంకా అతనికి ఉపవాస కునితో సమానంగా పుణ్యం లభిస్తుంది.

ఉపవాసకుని పుణ్యం ఏమాత్రం తగ్గదు,' అని అన్నారు. అనుచరులు ఇలా విన్నవించుకున్నారు, "ఓ అల్లాహ్ ప్రవక్తా! ఉపవాసకుని ఉపవాసం విరమించే ఏర్పాటు చేసేంత స్తోమత మాలో లేదు." దానికి ప్రవక్త (స), 'ఒక గుక్కెడు మజ్జిగ లేదా ఒక ఖద్దూరం, ఒక గుక్కెడు నీళ్ళు త్రాపించి విరమింపజేస్తే అతనికి కూడా ఉపవాస కునికి కడుపునిండా అన్నం పెట్టి నంత పుణ్యం లభిస్తుంది. అతనికి అల్లాహ్ (త) 'హా'దె కొసర్ ద్వారా నీళ్ళు త్రాపిస్తాడు. ఆ తరువాత స్వర్గంలోనికి ప్రవేశించే వరకు దాహంవేయదు. ఈ మాసం మొదటి దశలో కారుణ్యం ఉంది. మధ్య భాగంలో క్షమాపణ ఉంది. చివరి దశలో నరకం నుండి విముక్తి ఉంది. అదేవిధంగా ఈ మాసంలో తన సేవకులతో, బానిసలతో పని వాళ్ళతో తక్కువ పని తీసుకుంటే అల్లాహ్ (త) అతన్ని క్షమించి నరకం నుండి విముక్తి ప్రసాదిస్తాడు. (బైహఖీ-షు'అబిల్ ఈమాన్)

(١١) - ١٩٦٦ (ضعيف جدا) (١/١١٣)

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا دَخَلَ شَهْرُ رَمَضَانَ أَطْلَقَ كُلَّ سَبِيرٍ وَأَعْطَى كُلَّ سَائِلٍ. رَوَاهُ التَّبِيُّهِيُّ.

1966. (11) [1/613-అతి బలహీనం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'అబ్బాస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) రమ'దాన్ నెల ప్రారంభమైతే ఖైదీలను విడిచిపెట్టే వారు, అడిగే ప్రతి ఒక్కరికీ ఇచ్చేవారు. (బైహఖీ-షు'అబిల్ ఈమాన్)

(١٢) - ١٩٦٧ (لم تتم دراسته) (١/١١٣)

وَعَنْ ابْنِ عَمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِنَّ الْجَنَّةَ تَزْخَرُ لِرَمَضَانَ مِنْ رَأْسِ الْحَوْلِ إِلَى حَوْلِ قَابِلٍ". قَالَ: "إِذَا كَانَ أَوَّلُ يَوْمٍ مِنْ رَمَضَانَ هَبَّتْ رِيحٌ تَحْتَ الْعَرْشِ مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ عَلَى الْحَوْرِ الْعَيْنِ فَيَقُلْنَ: يَا رَبِّ اجْعَلْ لَنَا مِنْ عِبَادِكَ أَرْوَاجًا تَقَرُّ بِهِمْ أَعْيُنُنَا وَتَقَرُّ أَعْيُنُهُمْ بِنَا". رَوَى التَّبِيُّهِيُّ الْأَحَادِيثُ الثَّلَاثَةَ فِي شَعْبِ الْإِيمَانِ.

1967. (12) [1/613-అపరిశోధితం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'ఉమర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం: రమ'దాన్ కు స్వాగతంగా ఒక రమ'దాను నుండి మరో రమ'దాను వరకు స్వర్గం అలంకరించ బడుతుంది. రమ'దాను మొదటి రోజు అల్లాహ్ సింహాసనం క్రింద స్వర్గం లోని ఆకుల ద్వారా దైవకన్య (హూర్)లపై గాలి వీస్తుంది. అప్పుడు ఆ దైవకన్యలు,

'ఓ మా ప్రభూ! నీ దాసుల్లోని మా భర్తలను నిర్ణయించు. వారి ద్వారా మా కళ్ళను చల్లబరచు. మా ద్వారా వారి కళ్ళు చల్లబరచు,' అని ప్రార్థిస్తారు. (బైహఖీ-షు'అబిల్ ఈమాన్)

(١٣) - ١٩٦٨ (لم تتم دراسته) (١/٦١٤)

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: "يُغْفَرُ لِأَمَّتِهِ فِي آخِرِ لَيْلَةٍ فِي رَمَضَانَ". قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَهِيَ لِلَّيْلَةِ الْفَتْرَى؟ قَالَ: "أَلَا وَلَكِنَّ الْعَامِلَ إِنَّمَا يُوَفَّى أَجْرُهُ إِذَا قَضَى عَمَلُهُ". رَوَاهُ أَحْمَدُ.

1968. (13) [1/614-అపరిశోధితం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "రమ'దాన్ చివరి రాత్రిలో ముస్లిమ్ సమాజంలోని ఉపవాస కులందరినీ క్షమించడం జరుగుతుంది. ప్రవక్త (స) ను, 'అది ఖదీర్ రాత్రా?' అని ప్రశ్నించడం జరిగింది. దానికి ప్రవక్త (స) కాదు, కాని శ్రామికులు అంటే పనిపూర్తి చేసిన ఉపవాస కులకు పూర్తి ప్రతిఫలం ఇవ్వబడుతుంది." (అహ్మద్)

=====

١ - بَابُ رُؤْيَا الْهَلَالِ

1. రమ'దాన్ నెలవంక చూడటం

రమ'దాన్ నెలవంక కనబడిన వెంటనే రమ'దాన్ నెల ప్రారంభం అవుతుంది. అందుకు రజబ్ మాసం నుండి ఒక దృష్టి ఉండాలి. రజబ్ 29వ తేదీన షు'అబాన్ నెలవంకను చూడాలి. ఎందుకంటే 29వ తేదీన మేఘాల వల్ల లేదా ఇతర కారణాల వల్ల నెలవంక కనబడకపోతే షాబాన్ 30 రోజులు పూర్తిచేసుకుంటే రమ'దాన్ ఉపవాసాలు ప్రారంభించడానికి ఒకవేళ 29వ తేదీన రమ'దాన్ నెలవంక కనబడితే మరుసటి రోజు ఉదయం ఉపవాసం ఉండాలి. ఒకవేళ 29వ తేదీన ఆకాశం మేఘాలమయంగా ఉండి నెలవంక కనబడక పోతే ఉదయం నుండి మధ్యాహ్నం వరకు అన్నపానీయాలకు దూరంగా ఉండాలి. ఒకవేళ ఎవరైనా నమ్మకం గల వ్యక్తి ద్వారా నెలవంక వార్త అందితే ఉపవాసం ఉండాలి లేదా అక్కరలేదు. ఒకవేళ నెలవంక కనబడింది, కనబడలేదు అనే విషయంలో అనుమానం ఉంటే ఉపవాసం ఏ మాత్రం ఉండరాదు.